

Stanovisko Copa-Cogeca k stratégii „Z farmy na stôl“

Čakanie na hodnotenie vplyvu - čo znamená pre poľnohospodárov (a spotrebiteľov) v EÚ dlhšie mlčanie Európskej komisie o Stratégii „z farmy na stôl“?

„Sme prví, ktorí skúmajú potenciálne dopady stratégií v ich súčasnej podobe“. Takto pred niekoľkými týždňami americké ministerstvo poľnohospodárstva predstavilo [prvé hodnotenie dopadu](#) Stratégie „z farmy na stôl“ a Stratégie pre biodiverzitu, dvoch kľúčových prvkov balíka Zelená dohoda, ktoré boli vydané v máji.

Je to po prvýkrát za posledných viac ako 13 rokov v Bruseli, čo si musím prečítať hodnotenie vplyvu na ústrednú politiku Európskej únie od vládnej agentúry mimo EÚ. Triviálny fakt? Určite nie, skôr symbolický fakt. Symbol, ktorý by mal znepokojovať ľudí z radov poľnohospodárov a poľnohospodárskych družstiev v EÚ.

Stratégia „z farmy na stôl“ a Stratégia pre biodiverzitu sú rozsiahle politiky, ktoré ovplyvnia poľnohospodársky sektor viacerými spôsobmi. Oba navrhujú rôzne politické ciele a zámery vrátane vyčlenenia 10% poľnohospodárskej pôdy na neproduktívne účely, 20% zníženia používania chemických hnojív, 50% zníženia používania chemických pesticídov, využívanie 25% poľnohospodárskej pôdy v ekologickej výrobe, výsadba 3 miliárd stromov a 50% zníženie použitia antimikrobiotík pre hospodárske zvieratá.

Všetko sú to ciele, ktoré na prvý pohľad znejú skvele. Pre poľnohospodárov a ich družstvá v EÚ, ktoré sú zasiahnuté najviac, je však problém neexistencie presných technických plánov alebo riešení znepokojujúci. Zdravý rozum by tiež diktoval, že sa dozvieme, ako sa rozhodlo o číslach, ktoré sú za týmito cieľmi a aký vplyv budú mať na našu produkciu, životné prostredie, spotrebiteľské ceny, našu potravinovú bezpečnosť a náš export.

Od mája, kedy boli oznámenia o týchto stratégiách zverejnené, Komisia nepublikovala žiadnu dokumentáciu ani štúdie, napriek [oznámeniam](#) komisárov, ktoré považujú štúdie dopadu za kľúčový prvok dobrej správy vecí verejných. Bez tohto kľúčového prvku sme nútení špekulovať.

Existuje štúdia, a ak áno, prečo nie je verejná? Ak štúdia neexistuje, oznámili sme stratégiu bez toho, aby sme sa pýtali na uskutočniteľnosť jej cieľov a dopadov? Zapriahli sme voz pred koňa?

Na základe týchto skutočností si môžeme prečítať záver USDA: „Podľa všetkých scenárov sme zistili, že navrhované zníženie vstupov ovplyvní poľnohospodárov v EÚ znížením ich poľnohospodárskej výroby o 7 až 12 percent a znížením ich konkurencieschopnosti na domácom aj exportnom trhu. Navyše sme zistili, že prijatie týchto stratégií by malo dopady, ktoré presahujú rámec EÚ, a to zvýšením svetových cien potravín od 9 % (len EÚ) až po 89 % (globálne prijatie), čo by negatívne ovplyvnilo spotrebiteľské rozpočty a v konečnom dôsledku by znížilo blahobyt spoločnosti na celom svete o 96 miliárd až 1,1 bilióna dolárov, v závislosti od toho, ako veľmi by tieto stratégie prijali iné krajiny. Odhadujeme, že vyššie ceny potravín v týchto scenároch by zvýšili počet ľudí s nedostatkom potravín v najzraniteľnejších regiónoch sveta o 22 miliónov (iba v EÚ) a až o 185 miliónov (v celosvetovom meradle).“.

Tu pravdepodobne tkvie nepríjemná pravda, slon v miestnosti, ktorý vysvetľuje, prečo Európska komisia oddaluje vydanie vlastného posúdenia vplyvu.

Prečo bola správa, ktorá jasne hovorí o skutočnosti, že by sme mohli čeliť potravinovej neistote a

rastu spotrebiteľských cien potravín, taká medializovaná?

Prečo musia európski poľnohospodári a poľnohospodárske družstvá pripomínať základné fakty, ako sú ceny prenášané na spotrebiteľov, európska potravinová bezpečnosť alebo možný dopad, ktorý by to mohlo mať na našich obchodných partnerov?

Poľnohospodárstvo nefunguje na ideologickom základe. História to neustále dokazuje, no zdá sa, že na to zabúdame. Posun k teoretickej vízii poľnohospodárstva, ktorú pozorujeme, je znepokojujúci, pretože sa nemôžeme zahrávať s primárnymi potrebami našich spoluobčanov.

Poľnohospodárstvo je odvetvie, ktoré sa nedá porovnať so žiadnym iným. Môžeme sa zamerať na poslanie a ísť za hranice výroby potravín, aby sme sa postarali o spoločné dobro. Ak sa dohodneme na spoločnej práci na dosiahnutí väčších cieľov, potrebujeme konkrétne riešenia. Ak sa chceme rýchlejšie posunúť vpred, vložme do toho prostriedky a identifikujme všetky konkrétne mechanizmy, ktoré môžeme zaviesť, napríklad mechanizmy znižovania uhlíka. Zviditeľnime poľnohospodárov v rámci novej SPP, aby sme mohli investovať do biohospodárstva, bioenergie, agrolesníckych systémov, precízneho poľnohospodárstva a kratších potravinových reťazcov.

Čím dlhšie zostaneme v teoretickej rovine, bez skutočností, ktoré by nám pomohli a informovali o danom prístupe, tým pomalšie budeme napredovať. Je najvyšší čas, aby Komisia zverejnila svoje vlastné komplexné hodnotenie dopadu. Takéto hodnotenie dopadu a jeho závery pravdepodobne vyvážia súčasnú diskusiu o SPP, prinútiť nás zaoberať sa zložitou rovnicou udržateľnosti a pomôžu pri hľadaní konkrétnych riešení pre životné prostredie, pre spotrebiteľov a pre poľnohospodárov a ich družstvá.

Pekka Pesonen
generálny tajomník Copa a Cogeca